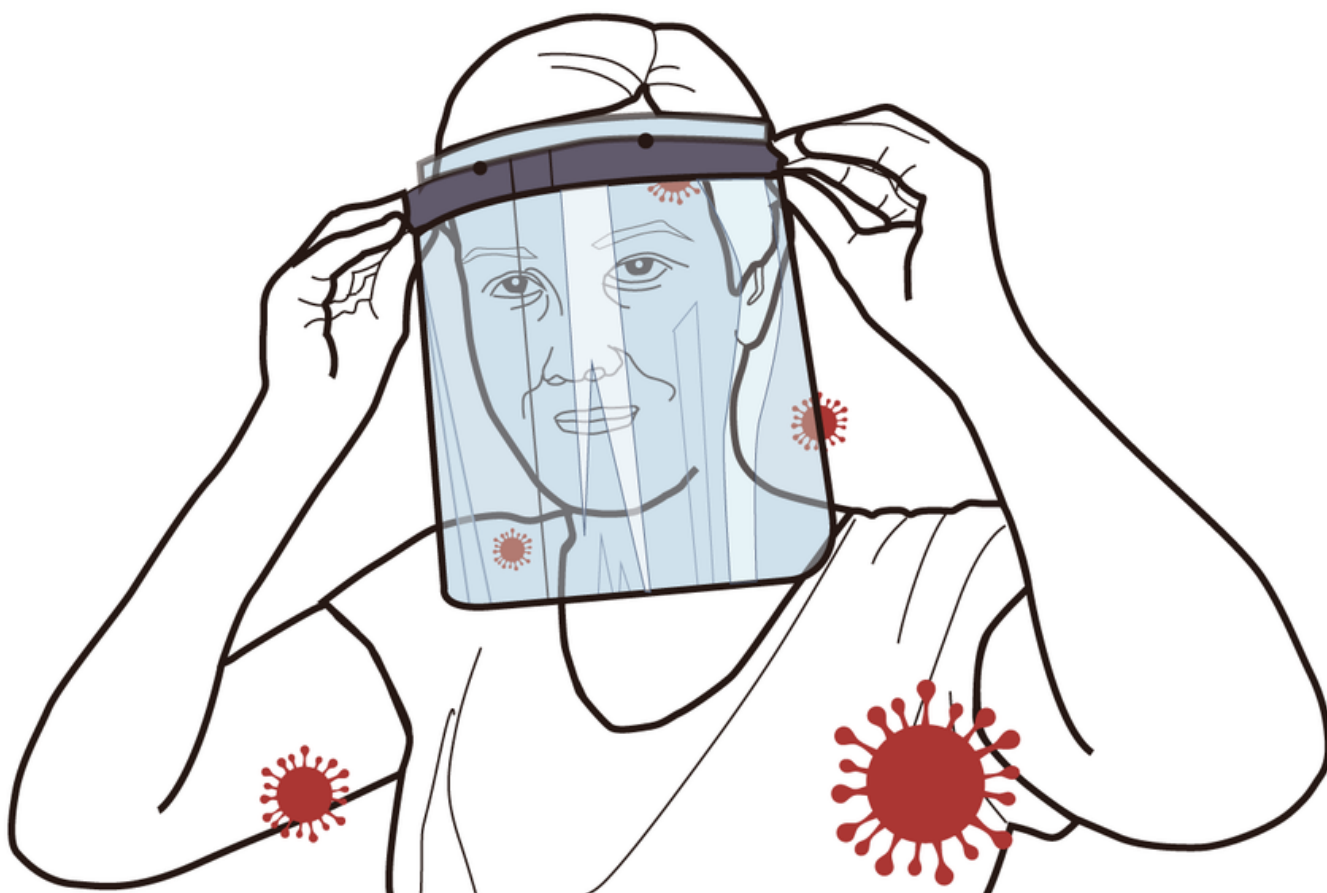

10.05.2020 KL. 20:45

»Det er falsk tryghed, for der er ikke skyggen af bevis for, at visiret beskytter«

Ekspertter kritiserer regler om brug af visir i ældreplejen og sundhedssektoren. Man går på akkord med sikkerheden, lyder det.

TEMA: CORONAKRISEN

TEA KROGH SØRENSEN

HANNE FALL NIELSEN

Når den 90-årige dame på et plejehjem skal have børstet tænder. Når den multihandicappede borger på bostedet skal laves. Når det unge, kræftramte menneske på sygehuset skal have skiftet sonden i næsen. Når en læge eller sygeplejerske i almen praksis skal dryppe øjnene på en patient.

Medarbejderne, der arbejder med behandling og pleje af svækkede patienter med lavt immunforsvar, skal i de situationer, hvor de er i nærkontakt – under to meter – med en borger, bære enten visir eller maske for at beskytte sig selv og borgeren. Også selv om ingen af parterne har symptomer på covid-19.

” Det er en skandale, at man nu som følge af retningslinjen bruger mange penge på visirer i hjemmeplejen og andre steder i tro på, at de yder beskyttelse mod smitte.

Anders Beich, formand for DSAM

Men myndighedernes retningslinjer om, at visir kan bruges alene – på linje med mundbind – giver falsk tryghed, lyder det fra formanden for de praktiserende lægers faglige selskab DSAM, Anders Beich. Han kritiserer i skarpe vendinger, at Sundhedsstyrelsen i sine retningslinjer fra den 23. april sidestiller visir og maske/mundbind, når det gælder evnen til at beskytte mod coronasmitte.

»Det er en skandale, at man nu som følge af retningslinjen bruger mange penge på visirer i hjemmeplejen og andre steder i tro på, at de yder beskyttelse mod smitte. Der findes ingen evidens eller forskning, der fastslår, at visiret beskytter mod coronavirus,« siger Anders Beich, som henviser til en litteraturgennemgang, som DSAM gennemfører af området.

»Der står udtrykkeligt i litteraturen om visiret, at det er et såkaldt ”add on” – et ekstraudstyr – som man kan tage på oven på masken. Det kan ikke erstatte masken eller mundbindet, der filtrerer især udåndingen, også for de mindre dråber, der passerer uden om eller ligefrem spredes af visiret,« han.

Af retningslinjerne fremgår det, at de ansatte i ældreplejen og sundhedssektoren SKAL bruge enten visir eller maske, når de i forbindelse med pleje, behandling eller undersøgelse har tæt ansigt-til-ansigt-kontakt med visse borgere og patienter.

»Man giver altså ligefrem et påbud om, at man skal bære enten en maske eller et ansigtsvisir, selv om der ikke fremlægges evidens for, at visiret beskytter den immunsvækkede, svage eller ældre borger eller for den sags skyld den ansatte,« siger Anders Beich, som mener, at retningslinjen burde være transparent og evidensbaseret.

Beskytte de ældre

Visirernes manglende beskyttelsesevne kan få alvorlige konsekvenser for smitteudbredelsen, da flere studier viser, at 40-60 pct. af de coronasmittede er blevet smittet af mennesker, som endnu ikke har symptomer, eller som aldrig får symptomer. Samtidig diskuteres det, om man kan smitte i

helt op til seks dage, inden man får symptomer., påpeger lægeformanden.

»Når vi åbner samfundet, bliver det blot mere aktuelt, at vi i sundhedsvæsenet og i ældreplejen beskytter de ældre og svækkede, som ikke kan tåle at blive smittet,« siger Anders Beich.

Professor i virologi på Københavns Universitet, Allan Randrup, er enig i, at der ikke er grundlag for at sidestille visir og maske.

»Man bør i sundhedssektoren og plejesektoren ikke kun nøjes med et visir, når der er tæt ansigt-til-ansigt-kontakt. Det vil være at gå på akkord med sikkerheden. Det burde ikke være et enten-eller, når det gælder maske og visir – det burde være et både-og,« siger han og uddyber:

»Visiret slutter ikke som mundbindet tæt om luftvejene ved mund og næse, så der er adgang på siden af visiret og nedenunder det, hvor du risikerer nærmest at suge luften og dermed viruspartikler ind, når du trækker vejret med visiret på.«

Retningslinjen

Den 23. april udsendte Sundhedsstyrelsen »Retningslinjer for brug af værnemidler og øvrige tiltag mod smittespredning i sundheds- og ældresektoren og i indsatser for socialt udsatte mv.«

I den står der bl.a.:

»I dele af sundheds- og ældresektoren, f.eks. på plejecentre eller sygehusafdelinger med immunsvækkede patienter, hvor der både kan være tale om øget smittetryk, øget modtagelighed og stor sårbarhed i persongrupperne, skal der bæres ansigtsvisir eller maske, hvor opgavevaretagelsen indebærer langvarige eller hyppige tætte og uundgåelige ansigt-til-ansigt-kontakter mellem personale og borgere/patienter.«

Normalt overføres coronavirus via dråber, når den smittede f.eks. nyser eller hoster. Men blandt forskere debatteres det, om ikke også virus smitter via de såkaldte aerosoler (bittesmå dråbekerner), som kan holde sig svævende længere tid i luften.

»Der er rapporter om, at virus også kan findes i dråbekerner, så man bør bruge både mundbind og visir. Ikke enten visir eller mundbind,« siger Allan Randrup.

Heller ikke professor Søren Riis Paludan, som på Institut for Biomedicin på Aarhus Universitet forsker i bl.a. virussygdomme, kender til noget studie, der påviser, at visiret hindrer dråbespredning eller reducerer smitte.

»Hvis jeg skulle have lavet den retningslinje, der blev sendt ud den 23. april, ville jeg have

begrænset det til, at personalet ved den tætte kontakt skulle bruge masker med det fineste filter, så selv ikke de mindste dråber og knap nok det frie virus vil kunne komme gennem masken. Det er den måde, man bedst beskytter de svage borgere og de ansatte mod smitte,« siger han.

” Nu troede vi lige, at der var styr på det, men vi vil da straks bede om en forklaring på, hvorfor Sundhedsstyrelsen anbefaler visir som en god beskyttelse, når der ikke er videnskabeligt bevis for, at det virker.

Torben Hollmann, sektorformand, Foa

Han peger på, at sund fornuft tilsiger, at hvis ansigtet er lukket helt af af et visir, yder det også en eller anden form for beskyttelse mod dråber og virus. Men visirer lukker ikke helt af.

»Vi skal have primærsektoren i gang igen, for der er mange ældre, som har brug for pleje, og der er mange alvorligt syge, der ikke går til lægen i øjeblikket. Og en måde at gøre det på er at gøre folk trygge og forsøge at hindre smitte via bl.a. værnemidler. Så skal vi selvfølgelig sørge for, at det også er reel tryghed, vi giver, og ikke kun psykologisk tryghed,« siger han.

Beder om forklaring

Hos Foa afstedkommer forskernes budskab et »åh nej, ikke nu igen,« fra Torben Hollmann, sektorformand for sundhedsområdet i fagforbundet.

»Nu troede vi lige, der var styr på det, men vi vil da straks bede om en forklaring på, hvorfor Sundhedsstyrelsen anbefaler visir som en god beskyttelse, når der ikke er videnskabeligt bevis for, at det virker. Det giver jo en ekstrem utryghed blandt medarbejderne på plejecentre og i ældreplejen, og det holder slet ikke, når vi skal i gang med en større genåbning,« siger han.

Også Grete Christensen, formand for Dansk Sygeplejeråd, er frustreret over, at hendes medlemmer er udstyret med værnemidler, som tilsyneladende ikke yder den optimale sikkerhed.

»Vi har jo ikke selv det faglige grundlag for at vurdere, hvad der er sikkert, og derfor må vi basere os på de retningslinjer, vi får fra myndighederne, og der er det nødvendigt, at vi kan have høj tillid til, at myndighederne vejleder os på baggrund af den bedste viden. Vi har i årevis haft den tillid og fulgt myndighedernes retningslinjer, men det hjælper jo ikke noget, hvis de faktisk ikke holder vand,« siger formanden, der har fuld forståelse for, at tingene udvikler sig hurtigt, og der er stort tempo på antallet af retningslinjer.

LÆS OGSÅ

Trods minister-garanti: Kun offentligt ansatte i særlige kommuner må blive testet for corona

FOR ABONNENTER

»Selv om alle ikke kan vide alt, vil vi foretrække, at man spiller med åbne og ærlige kort – også når der er usikkerhed omkring f.eks. et værnemiddel. Det er nødvendigt, hvis myndighederne vil opretholde medarbejdernes tillid,« siger Grete Christensen.

Sundhedsstyrelsen har ingen forklaring, men henviser til Statens Serum Institut, som afviser at svare:

»Vore hygiejne-talspersoner er imidlertid voldsomt ophængte i disse dage. Derfor må vi takke pænt nej til interview,« lyder det i en mail fra presseafdelingen.